

DEMOKRACIJA

Uredništvo: Trst, ulica Machiavelli 22-II. - tel. 62-75
Uprava: Trst, ulica S. Anastasio 1-c - tel. 30-39 -
Goriško uredništvo: Gorica, Riva Piazzutta 18 -
CENA: posamezna številka L 20. - Naročnina:
mesečno L 85, letno L 1.020. - Za inozemstvo:
mesečno L 150, letno L 1.800. - Poštni čekovni
računi: Trst štev. 11-7223, Gorica štev. 9-18127

Leto IV. - Štev. 24

Trst - Gorica 16. junija 1950

Izhaja vsak petek

Pismo področnega predsednika

Med uradne dolžnosti našega področnega predsednika spada, da daje občinam potrebna navodila. Ker postaja njegova oblast vsak dan širša, so seveda navodila vedno pogostejša. Iz njih izhaja med ostalim posebno ganljiva skrb, ki jo kaže sedanji področni predsednik dr. Palutan za razvoj slovenskega jezika.

V spominu nam je še, kako je svoječasno ponabil k sebi župana miljske občine, od katerega je izsilil obljubo, da ne bo več dovolil, da bi na sejah občinskega sveta posamezni občinski svetniki govorili v svojem materinem jeziku, to je v slovenščini. Pri tem ga prav nič ni motilo, da ni šlo v tistem primeru za kakšne morda postavljene državne funkcije, temveč za svobodno izvoljene predstavnike naroda, ki so hoteli samo uveljaviti svoje, pred prihodom fašizma na teh ozemljih že obstoječe pravice.

Toda izgleda, da se nauki druge svetovne vojne ne tičejo Svobodnega tržaškega ozemlja: ne izvaja se sklenjena in svedčano podpisana mirovna pogodba, in v kolikor gre za slovenske koristi, se tudi vprašanje narodnostne enakopravnosti in poprave fašističnih krivic nikakor neče premakniti z mrtvega mesta. Zato so se Slovenci morali zadovoljiti z okrnjeno uporabo slovenske samo v tistih občinah, kjer predstavljajo veliko večino, niso pa dobili prav nobene pravice v občinah, kjer jih je manj kot polovica.

Toda celo ta tako pristransko odmerjena uporaba slovenske, kakršno je dovolila okoliškim občinam Zavezniška vojaška uprava s svojim ukazom št. 183 z dne 2. 9. 1949, ni dala našemu področnemu predsedniku zaželjenega mira. Tako vsaj izhaja iz okrožnice, ki jo je področni predsedstvo razposlalo dne 11. maja 1950 občinam Devin-Nabrežina, Dolina, Zgonik in Repentabor.

V tej svoji okrožnici daje področni predsednik obvezno navodilo za pravilno tolmačenje Ukaza št. 183. V glavnem pravi:

»Uporaba slovenske je neobvezna, ima le pomočni značaj in je predložena uporabi italijanske. Priznanje slovenske je poleg tega omejeno ne samo ozemeljsko, to je na štiri zgoraj navedene občine, temveč tudi organsko. Samo občinski sveti smejo uporabljati slovenski jezik.«

V naslednjem odstavku sicer razširja to pravico do uporabe slovenske tudi na vse organe, ki izhajajo iz občinskih svetov (razne komisije in odbori), toda, kar se tiče županov, pa je odkril nekaj novega.

Gospod področni predsednik je ob tem tako občutljivo vprašanje naenkrat odločno poudaril, da je župan obremenjen poglavarja občinske uprave in državni uradnik. Zato sledi salomonsko navodilo: »Kadar izvršuje župan ali njegov namestnik posle, ki izhajajo iz njegovega svojstva poglavarja občinske uprave, takrat se sme posluževati istih pravic, kakršne imajo občinski sveti, to je sme uporabljati tudi slovensko. Kadar pa nastopa župan v svojstvu državnega uradnika, takrat se mora ravnati kakor ostala državna oblastva in se zaradi tega ne sme posluževati drugega jezika razen državnega.«

Svobodno izvoljeni predstavniki ljudstva in izvrševalci njegove volje, kakršni je po pojmovanju našega naroda njegov župan, se mora torej po predsednikovem pojmovanju razdeliti v dva dela: prva polovica naj služi svojemu pravemu namenu, to je koristim in volji občanov, z drugo polovico pa mora uveljavljati širše državne koristi. Pri tem ne igra prav nobene vloge, ali so te koristi skladne, ali pa si nasprotujejo. V našem primeru: prva polovica naj se bori za uveljavljanje slovenske, druga polovica pa mora uveljavljati italijansko! Ali se ne zdi gospodu predsedniku področja, da zahteva od naših županov nekoliko preveč?

Toda izgleda, da se predsednik področja ni ustavljal na tem vprašanju. Njegova navodila prinašajo slovenskemu jeziku še druga zapostavljanja in ponižanja: »V primerih, kjer je uporaba slovenske dovoljena in je razviden njen značaj pomožnega jezika, je treba upoštevati glede tiskovnih sledečih predpisov: slovenski prevod bo moral slediti takoj uradnemu besedilu; bo moral biti v oklepaju; črke bodo morale biti za polovico manjše od tistih, ki so bile uporabljene za italijansko besedilo.« In še dalje: »V kolikor zadeva tiskovine in oblike, ki ne gredo izven občinskih uradov (registri, kartoteke, mape itd.), se

Vidalijev ples

Komunistično izigravanje krajevnega prebivalstva

Pred kratkim smo imeli priliko razgovarjati se s tujim dopisnikom, ki mam je dejal, da je Vidali sicer v zelo težkem položaju, toda, dokler ne bodo ljudje izpregledali, bo lahko spretno izkoristil njihovo navivnost. Oudil pa se je kratkovidnosti naših ljudi, mislil je pri tem tako na Italijane, kakor na Slovence, torej na Tržačane, katerim niso dovolj vsa razočaranja, ki so jih doživeli v komunizmu že v dosedanjih povojnih letih, da bi končno vendar odprli oči.

Ce pogledamo na naše krajevne razmere in način krajevne kominfornistične propagande, nikakor ne moremo očitati našemu prijatelju, da ne bi pravilno presodil položaja. Vidali pleše res svoj poseben ples. Razsipa z obljubami na levo in na desno, za vsako željo ima v shrambi primeren program in geslo.

Obljube Italijanom

Bili so časi, ko so Italijani proglasil Vidali za izdajalca. To je bilo takrat, ko je bil še odvisen od jugoslovanskega denarja. Toda od takrat do danes so se razmere že znatno izpremenile.

V samem početku ni mogel dati Vidali Italijanom nobenih obljub. Pred turmi so bile volitve, spor s Titom je bil še svež, del ljudskih množic še ni bil dokončno opredeljen. Oprezno mu je narekovala molk, njemu in njegovim gospodarjem.

Prišlo pa je do glasovanja v tržaškem občinskem svetu, in glej, vidalijevci so se vzdržali glasovanja proti italijanski večinski resoluciji, ki je zahtevala priključitev Trsta k Italiji! Prišlo je do debate v rimskem parlamentu in komunistični veljak Pajetta je dejal, da je imenovanje guvernerja v Trstu za komuniste edina pot, ki lahko omogoči paknačno priključitev Svobodnega tržaškega ozemlja k Italiji.

Zato ni Vidali danes v italijanskih očeh več izdajalec. Postal je ena izmed javno sicer oporekanih, toda tajno vendar močnih poti za doseg italijanskih smotrov. Cesar ne bo dosegel De Gasperi, bo za italijanstvo Trsta morda dosegel Vidali? To je možnost in v tej možnosti obljuba, ki jo daje Italijanom Vidali. Tu je verjetno še najbolj iskren.

Obljube Slovanom

Vidali nastopa napram Slovanom Svobodnega tržaškega ozemlja kot zvest oproda Moskve in kot tak skuša pridobiti njihovo zaupanje. Tukajšnji Slovani že zaradi sorodstvenih vezi in znanja jezika laže vidijo, kaj se godi za železnim zastorom, v njihovi neposredni bližini. Toda mnogi so bili, kljub razočaranju nad tem, kar so videli, preslabotni, da bi prelomili s komunistično kot takim. Ti so se obesili na Vidali kot na rešilno bilko. On je zanje poseebilen pravega komunizma, ki naj prinese srečo in svobodo, ne pa pomanjkanje in diktaturo, kakor je to storil Tito. Pri tem pa vsi ti ljudje pozabljajo, da je komunizem komunizem, in da bo

Ne nasedajte!

Komunisti organizirajo med našimi ljudmi zbiranje podpisov proti atomski bombi. Ne dopuščajte, da bi izkoristili vaša imena v svoje prikriti namene! V prihodnji številki bomo prikazali ozadje in njihovo moralno upravičenost za vodstvo take akcije.

odreja, naj bodo samo v italijanskem jeziku. (Razlog: praktičnost in štednja! Neverjetno!) Na vse to pa dodaja področni predsednik še, v popolnem nasprotju s I. členom Ukaza št. 183, »naj se pri dopisovanju z uradi izven občine in posebno z onimi izven področja uporabljajo samo italijansko.« Ukaz Zavezniške vojaške uprave je namreč dovoljeval obravnavanim štirim občinam, da smejo poslovati z uradi izven svojega ozemlja dvojezično! Kakor vidimo je dr. Palutan tudi to pravico na svojo roko ukinil! S podanih navodil izhaja vsa bedna prilikavost razmer, proti kate-

Vidalijev morda še trši od Titovega! Naslon na Moskvo, zagovarjanje obstoja Svobodnega tržaškega ozemlja, poudarjanje upravičenosti težej slovenskega naroda po enakopravnosti, to so Vidalijevi aduti, s katerimi nastopa pred tukajšnjim slovenskim življenjem. Njegovih kratkovidnih pristavov pa pri tem prav nič ne moti, ako sili Vidali (čitaj »Delo«) slovenske otroke v italijanske kolonije, ako se njegovi občinski svetovalci z županom na čelu v Miljah niso prav nič navdušeno zavzeli za enakopravnost slovensštine. Našteli bi lahko še nebroj drugih nepobitnih dokazov, ki bi pač vsakomur lahko izzvali upravičene sume v odkritosrčnost njegovih obljub Slovincem in Hrvatom.

Koketiranje v Srednji Evropi

V svoji vsestranosti pa Vidali ni pozabil niti na staro tržaško ljubezen, ki še ni zarjavela. Srednja Ev-

ropa! Ko pomisli Tržačan nanjo, se mu nehote povrne spomin na leta pred prvo svetovno vojno, na takratno blagostanje, promet itd. Zaveš usodne povezanosti Trsta s Srednjo Evropo ni lastna samo starim, temveč tudi mnogim mladim.

Zato je Vidali ni izpustil iz svojega programa. Od časa do časa vrže na dan vse možnosti, ki bi jih Trstu odprla priključitev na dokončno urejeno Srednjo Evropo.

Vidali peče torej svoj kostanj kar v treh žerjavcih: na italijanski, za povratek Trsta k Italiji, na slovensko-hrvatski, za samostojnost našega ozemlja in njegovo zavarovanje v politični naslonitvi na Moskvo, in končno v ognju krajevnih gospodarskih koristi, za povezavo Trsta z njegovim zaledjem, ki je še danes večinoma komunistično.

Med temi tremi ognji, ki jih mar-

ljivo kuri, pleše Vidali danes svoj ples. Njegove obljube, kakor smo videli, niso enake, temveč si celo nasprotujejo. Ni ga čudodelca, ki bi jih lahko vse uresničil istočasno in pošteno. N. pr. Trst je lahko samostojen ali pa italijanski. Obojen ne more biti! Vidali pa zagovarja oboje, eno za ene, drugo za druge.

Danes je položaj krajevnih kominformistov lahek: zbirajo nezadovoljnije, katerim dajejo najbolj nasprotno obljubo. Toda vedimo, da je od vseh teh obljub uresničljiva samo ena!

Prehodov obljub k dejanjem bo za vidalijevce nujno vezan z novimi velikimi razočaranji. In tisti, ki bodo doživeli najhujše, bodo prav tisti Slovenci, ki mu še danes zvesto sledijo ter tako omogočajo komunizmu, da izgrava velik del Slovencev za svoje dvomljive namene.

Trygve Liejev mirovni program

Nedavni obisk tajnika Zveze narodov Trygve Lie-a v Moskvi sovpada z obnovljeno komunistično mirovno propagando. Mirovni kongresi, pohodi, prošnje, svlak miru, ki vozi proti Kitajski in ima na lokomotivi narisanege belega goloba, pobiranje podpisov proti atomski bombi, vse to so sestavni deli mirovne ofenzive, ki nima drugega namena, nego vnesti zmelo v glave sovjetskih nasprotnikov. Moskva želi samo pridobiti čas, da bi dobro nabrusila sekuro, s katero bi potem udarila.

Kljub temu, da je podvzel Trygve Lie svoje potovanje prav v tem času, pa vendar nihče ne odreka njegovim naporom vse tiste plemenitosti in iskrenosti, ki sicer v splošnem odlikuje sedanjega tajnika Zveze narodov. Po razgovorih v Moskvi, kjer ga je sprejel tudi Stalin, v Londonu, Parizu in Washingtonu je Trygve Lie sedaj izdelal svoj program za ojačanje miru v okviru obstoječe Zveze narodov. Ta svoj program je sporočil ministrskim predstojnikom štirih velikih sil v posebni spomenici, ki obsega deset točk: Prva govori o izrednih sestankih Varnostnega sveta, kjer naj bi velesile razpravljale posebno o vprašanju, ki jih ločijo. Druga govori o obnovitvi polzkusov za doseg učinkovitega sporazuma o nadzorstvu nad atomsko energijo. Tretja predlaga nov način rešitve vprašanja nadzorstva oboroževanja. Četrta govori o sporazumu o oboroženih silah, ki naj bi bile na razpolago Varnostnemu svetu. V peti

Japonska želi mirovno pogodbo?

Iz Tokia došle časopisne vesti poročajo, da je japonska vlada izjavila, da je pripravljena skleniti mirovno pogodbo z vsemi državami, ki bodo priznale Japonski neodvisnost in enakost.

V Londonu pričakujejo tozadevno uradno poročilo britanskega predstavnika na Japonskem. Mero-dajni britanski uradniki krogi niso podali še nobene izjave.

Z drugih strani pa slišimo, da so se podobno kakor v Nemčiji, tudi na Japonskem pojavile močne struje, ki zagovarjajo nevtralnost. Te struje nasprotujejo sklenitvi ločene mirovne pogodbe samo z nekaterimi državami, ker bi to nujno dovedlo do vključitve Japonske v eden ali drugi vojaški blok.

rim se moramo boriti. Ali niso vsi ti malenkostni predpisi naravnost kaplarski? To je sebično postopanje majhnih duhov, ki se izgubljajo v malenkostih ter pozabljajo na svojo glavno nalogo: ustvaritev sožitja in resnične enakopravnosti, ki bo edina prinesla področju mir in blagostanje. Izgleda, da je tem duhovom podlegel tudi področni predsednik, kar nikakor ni v korist položaju, ki ga zavzema.

Slovenska demokratska zveza bo podzvela vse potrebne korake proti tako očitnemu omalovaževanju slovenskih pravic. ***

točki predlaga, naj bi sprejeli v članstvo Združenih narodov vseh 14 držav, ki še čakajo na sprejem, torej tiste, ki jih predlaga Zahod, in tiste, ki jih predlaga Sovjetska zveza. V zadnjih štirih točkah pa razpravlja spomenica o tehnični pomoči za gospodarski razvoj, o večji uporabi strokovnih organov Organizacije zveze narodov, o poživitvi delovanja Zveze narodov za uresničenje človeških pravic, o pospeševanju napredka odvisnih, kolonialnih in polkolonialnih narodov ter o pospeševanju razvoja medna-

rodnega prava, kateremu mora biti zajamčeno spoštovanje in izvršnost po vsem svetu.

Med zapadnimi državniki ni silo nikogar, ki bi obdil ta tako lepo zamišljen Liejev program. Vprašanje pa je, ali ga bo mogoče uresničiti. Mnogim treznim opazovalcem se zdi namreč preveč lep in idealen za današnji svet, ki je poln nasprotij. V takih razmerah pomeni vsaka zanesanost samo novo smrtno nevarnost za našo zahodno omiko, ki smo jo dolžni braniti.

Zapadne poljske meje

Vzhodna nemška in poljska vlada sta te dni objavili sporazum, po katerem naj bi tekla meja med Nemčijo in Poljsko vzdolž črte Odra-Niše. S tem bi črta, ki je bila sprejeta samo za začasno zasedbeno razmejitev, postala dokončna meja med obema sosednjima državama.

Zahodne države novega sporazuma niso priznale. V Potsdamu so se namreč leta 1945. Sovjetska zveza, Združene države in Velika Britanija obvezale, da ne bodo dopustile, da bi določili nemške meje pred in izven okvira mirovne pogodbe. Za zahodne poljske meje pa vsebuje potsdamski sporazum celo še posebno določilo v tem smislu.

Načelnik tiskovnega urada pri ameriškem zunanjem ministrstvu je v tej zvezi tudi pripomnil, da vprašanja nemško-poljskih meja v nobenem primeru ne bi mogli urediti z zastopniki sedanje vlade vzhodne Nemčije, ki v nobenem primeru ne predstavljata prave volje nemškega ljudstva.

Sovjeti seveda silijo Poljake proti zahodu, potem ko so jim sami odvzeli velika ozemlja na vzhodu. Tragika Poljske je bila vedno v tem, ker se je brez naravnih meja, odprta proti vzhodu in zahodu, nahajala med Rusijo in Nemčijo, ki sta se stalno prerivali na njenem ozemlju. In taka je njena usoda tudi danes.

Nemška policija

Pred nedavnim so Združene države, Velika Britanija in Francija poslale Sovjetski zvezi noto, v kateri so protestirale zaradi vojaške policije, katero so ustanovili Sovjeti v Vzhodni Nemčiji. Sovjetska zveza je namreč pod krinko policijskih sil obnovila vzhodnonemško vojsko in ves zahodni tisk odkrito obsoja to odkrito dejanje ponovne militarizacije Nemčije.

Toda, ker je storjeno pač storjeno, in ni upanja, da bi Sovjetska zveza izpremenila svoj način postopanja z Nemci, ne bo pač nikogar presenetilo, če tudi zahodne sile razmišljajo o ustanovitvi osrednje policije za nemško vlado v Bonnu. Ker so Sovjeti na svojem področju ustanovili nemško vojsko, bodo morale pač tudi zahodne države slej ali prej ukreniti nekaj podobnega. To bodo morale storiti predvsem zaradi samoobrambe. Poleg tega pa

morajo računati tudi z nemškim ponosom.

Zahodna nemška vlada potrebuje protitutež proti rastoči vojaški sili Vzhodne Nemčije, ki jo Sovjeti skrivajo pod imenom »policija«. Ustanovitev take osrednje policije, podrejene osrednji vladi v Bonnu, bi bila res nekaj zametek zahodnonemške vojske. Toda upoštevati moramo, da nimajo zahodne države, zaradi sovjetske politike v Vzhodni Nemčiji, nobenega drugega izhoda.

Sovjeti so na vzhodu zasejali seme in s tem nosijo tudi odgovornost za vse sadove, ki jih bo to seme rodilo.

»Petje fašistične himne Giovinezza ni kaznivo«

Italijanska demokratična javnost, prav posebno pa še Slovenci pod Italijo se stalno pritožujejo nad držnim dvigom fašističnega pojava. V začetku se je malokdo zmenil za ta novi fašizem, nekateri so se celo posmehovalno izražali o bojznih pred črno nevarnostjo, tako da je imelo fašistično gibanje vso možnost, da se prilagodilo novi italijanski »demokratični stvarnosti in zavzelo v državni upravi vodilne položaje. Vedeti moramo, da je imel fašizem pred vojno svoje najvnetejše privrženice ravno v srednjem sloju in državnem uradništvu. Po koncu vojne je pa bil italijanski epuracijski postopek tako strog, da so vsi bivši vodilni fašisti prišli v najkrajšem času iz zaporov na vodilne položaje in državni upravi.

Vodilni italijanski listi, med katerimi »Corriere della Sera«, so se večkrat pritoževali nad fašistično in nedemokratično miselnostjo uradnikov italijanskega sredstva. Razmišljanje o sodbi sodišča v Grossetu, ki je oprostilo vsake kazni skupino mladeničev, ki so prepevali fašistično himno »Giovinezza«, češ da to ni kaznivo dejanje, potrjuje navedeno mnenje.

»SILA JE KOT UNICUJOCA KUGA, KI OKUZI VSE, S CIMER PRIDE V DOTIKO; A CIM SE ZAHTEVA POSLUSNOST, NI VEC NE GENJEV, NE VRLINE, NE SVOBODE, NE RESNICE: LJUDJE POSTAJAJO SUZJNI, A CLOVESKA DRUŽBA AVTOMATSKI STROJ.«

SHELLEY (Queen Mab)

POLDE KEMPERLE

V sredo zjutraj 14. t. m. je umrl v bolnici v Trstu Polde Kemperle. Nismo pričakovali, da bo bolezen, čeravno kruta, ki ga je pred tremi tedni priklenila na posteljo, tako naglo strla močno naravo Polmeta Kemperla. Zato nas je vest o njegovi nagli smrti tembolj presenetila.

Slovenski narod izgublja s Poldetom Kemperlom enega izmed najbolj delavnih in vztrajnih javnih delavcev. Delal je že kot mlad častnikar v vrstah Slovenske ljudske stranke in skozi vse življenje zagovarjal krščanska socialna načela.

Po prvi svetovni vojni je bil urednik »Goriške straže«, od aprila 1947 do danes pa soodrednik pri uredništvu »Demokracije« in pozneje tudi »Katoliškega glasla«.

Hudo je Polde Kemperle občutil pritisk politične policije za časa fašističnega režima, ki mu je bila vedno za petami. Njegov spis na goriški kvesturi je bil eden med najbolj debelimi, ko gora zvrhan »poročila«. Toda ustrašil se ni nikoli, niti »prijaznih svaril«, niti odločnega žuganja. Nekoli, okoli leta 1929, so ga tudi zaprli in ovadili fašističnemu posebnemu sodišču v Rimu zaradi nekega orožja. Izpustili so ga po nekaj mesecih preiskave, saj se je Polde Kemperle vedno boril le z besedo in mu je bilo orožje vedno tuja stvar.

Bil je med ustanovitelji Slovenske demokratske zveze na Goriškem v januarju leta 1947 in član njenega vodstva. Na občinskih volitvah oktobra 1948 so ga slovenski demokratični volivci izvolili v občinski svet v Gorici. Pred kratkim je Polde Kemperle slavil svojo štiri-desetletnico častnikarskega poklica in je kot tak bil starosta slovenskih primorskih častnikarjev.

Med zadnjo vojno je v silni borbi med komunizmom in demokracijo zavzel odločno stališče proti komunizmu in tako ostal zvest svojim narodnim, političnim in verskim načelom. Poznal je vse vrline čiste in resnične demokracije in zagovarjal vsa njena načela ter verjel, da bodo le ta načela premagala zlo, ki je zavladalo nad slovenskim narodom in v svetu sploh. Zato je bil odkrit in vnet pristaš ustanovitve skupne zveze vseh slovenskih demokratičnih sil kot protitutež komunistični politični tvorbi, ki je imela svoj izraz v OF in ki je prinesla terorističen režim jugoslovanskim narodom.

Kdor je Polde Kemperle poznal od blizu, ve povedati o njem, da je bil mož blagega značaja in da ni poznal sovraštva niti v odnosu do svojih političnih nasprotnikov, v katerih je videl le idejne nasprotnike. Hrepenel je po svobodi in poštenem, mirnem sožitju med narodi. Ljubil je Slovenijo in Jugoslavijo in veroval v končno zmago pravice nad krivico, svobode in demokracije nad totalitarizmom in mračnjastvom.

Polde Kemperle se je poslovil od nas ravno v času, ko naš narod najbolj potrebuje narodnih in zvestih ter zavednih javnih delavcev. Njegovo izgubo bomo mi slovenski demokrati občutili resno. Naj nam njegova vztrajnost in njegova vera v demokracijo ter njegovo prepričanje, da je treba delati in korakati skupaj, veljajo kot jasna in zadnja beseda njegove oporoke. Slava spominu Polmeta Kemperla, zaslužnega slovenskega delavca.

Italijanska zgovornost

Nič laže — pravijo Italijani — kot pobijati slovenske trditve. In res smo videli, kako so se spravili na posel. Z največjo publiciteto govore o dozdnevem obstoju italijanske večine na področju B. dočim so obstoju slovenske manjšine na Goriskem in v Slovenski Beniciji skrčili do neznatnih drobcev. Na svoje gledajo torej s konveksno lečo, s povečevalnim steklom, na naše s konkavno lečo, da jo zmanjšajo do neznatnosti in brezpomembnosti. Postopajo torej po načinu razlaganja onega nacionalnega ekonomista, ki je trdil, da je za izravnane deficite bilanca pač treba povečati dohodke in znižati izdatke, pa je primanjkljaj odpravljen...

Seveda na tak način res ni težko pobijati slovenskih trditve, teže ali naravnost nemogoče pa bo doseči, da bi se Slovenci takemu lahko-mišljenemu zavračanju podali. Kajti ono, kar nam je potrebno, ni morda zvočnosti površnega baritona, temveč resna presoja in razumevanje za gnočne in moralne potrebe življa, ki je že vnovič obsojen na to, da klone pred samovoljno brezčutnega gospodarstva, ki se noče spriznati z resnico, katero noče ne slišati in ne videti.

Kar se danes odigrava na Goriskem je pač najboljši dokaz take zaslepljenosti. Obiskovanje slovenske šole ni pravica, ampak le koncesija, namestitve slovenskih napisov je zločin in govoriti v svoji materinščini v javnih prostorih je druznost. Te dni se je pa zgodilo celo, da je v odsotnosti moža občinski uslužbenec nadlegoval ženo begunko iz Istre z vprašanjem, dali z možem govori slovensko ali italijansko, kajti v prvem primeru bi pač opcija postala neveljavna in s tem nadalnje bivanje na področju Italije nedopustno.

In kaj naj poročemo o naših beničkih Slovenceh? Po prirodi so trdi gorjanci, vajeni, da se jim pogled ustavlja na lepotah predalpske prirode. Preko petnajst stoletij že pa-sejo svojo živino po planinskih pa-

šnikih in njihova vprezna živina je posredovala promet preko Karavank na Trbiž in v dolino Zile in Drave od italijanskega St. Vida pa do slovenskega St. Vida na Korškem.

Vse področje, ki se amfiteatralno dviga za Benicijami in Trstom, je živelo nekoč v koristnem in kulturno plodnem sožitju Furlanov in Slovencev. Slovenska govornica se je čula v Cedadu, Laškem Vidmu in Tarčentu, furlanska celo v Ljubljani (III. zv. Valvazorja) in Cernomlju. In niti Langobardom ni škodilo, da so že v sedmem veku razen furlanščine poznali tudi slovensko govornico. Ko je bil vojvoda Ajo iz Furlanije premeščen v Benevent v južni Italiji in je bil leta 641 napaden v Metapontu, ga je rešila izvidnica s severa, ki je iz zasede prisluškovala zborovanju Slovanov in prinesla vesti o njihovem nameravanem napadu. Zal nimamo prostora, da bi se podrobneje pobavili z omili sinovi s področja Nadžije in Tera, ki so za Avstrije zavzemali vidne položaje sposobnih in zanesljivih ljudi, ki sta jim prirojeno poštenje in temeljitost bili najznačilnejši vrline. Ali kdo ne bi z ganotjem in navdušenjem čital Klodičovo razpravo o Trstu v publikaciji »Die österreichische Monarchie in Wort und Bild«. Tedaj so naše žene v svojih živopisnih nošah in čipkah mogle vedre in namerjavljive sprehajati se po tržaškem korzu, ne da bi jih kak prišel z juga pozdravljali s pozdravom »šćavja«. Tedaj je Trst bil vever in srečen in ni v naši govorici videl žiljivke svojemu namišljenemu italijanstvu. Ali tedaj je bila tržaška luka polna, da so jo v pedesetih letih morali trikrat razširjevati. Tedaj našim pomorcem z juga ni bilo težko napolniti gostila, da so odmevale od njihove šumne govornice. Tedaj tudi Trst ni sličil na pokopališče in lovišče, brezidejne, bahate in nekoristne od Evrope in Marshallove pomoči pitane oligarhije.

Zivljenje v teh krajih je tedaj bilo prirodno in mirno!

Novi jugoslovanski poslanik v Washingtonu

Novi jugoslovanski veleposlanik v Washingtonu Popović je predložil predsedniku Trumanu svoje poverilnice in ob tej priliki izjavil, da »kruška Jugoslavija doseči mir, sodelovanje na načelu enakosti ter široke in trajne prijateljske odnose z vsemi narodi.« Popović je še poudaril, da je njegova vlada odločno pripravljena Jugoslaviji zagotoviti gospodarski razvoj in da so jugoslovanski narodi pripravljeno braniti svojo svobodo. Dejal je, da se bo Jugoslavija v svojih odnosih z Združenimi državami ravnala po načelih listine Združenih narodov.

Predsednik Truman je odgovoril, da »je to trden temelj, na katerega lahko obe vladi naslonita svoje odnose.« Dejal je še: »Ameriška vlada je prepričana, da mora na podlagi listine ZN priti do splošnega spoštovanja neodvisnosti in enakosti vseh članov svetovne skupnosti. Pri izvrševanju svoje naloge, ki ste jo prej poudarili, boste prejeli vsjo podporo ameriške vlade. Američani čutijo močno prijateljsko nagnjenje do jugoslovanskega naroda zaradi dragocenega dela, s katerim so številni jugoslovanski priseljenci prispevali k razvoju Združenih držav in zato, ker so bili Jugoslovani ameriški zavezniki med obema svetovnimi vojnama.«

Kakor že znano, je partije Popović, kot sigurneje, zamenjal prejšnjega poslanika, sopotnika Kosanovića.

„Tito, zemlje naše dete milo, Da ni tebe = ne bi ni nas bilo.“

Z zamudo smo dobili v roke nekaj hrvatskih časopisov, katerih številke so posvečene Titovemu rojstnemu dnevu. Poleg gornjih vrstic čitamo n. pr. v Hrvatskem ilustriranem vestniku še mnogo podobnega, kakor n. pr. »Ti nisi samo posamezen pojav, temveč individualnost in skladnost vseh narodov, hotenja, misli in želja našega naroda, vseh naših narodov. Ti misliš z glavami vseh nas, tvoja usta izgovarjajo misli milijonov.« Ali pa: »Ti si tista elementarna sila, prazvir, pojav, ki je prišel od spodaj iz naroda, iz zemlje, iz narave. Zato si Ti prvi vladar.« Nekje pa je prigraden petolizec polaskal tudi sebi, ko je dejal: »Ti si Tito, prvi in edini naš državnik, čigar slika visi v moji sobi.« Velika čast za Tita, da se ga je tako prilikava pisatelj-ska para usmili!

Ko smo prečitali navedene in mnogo podobnih vrstic, nam je postalo še bolj jasno, zakaj je danes v Jugoslaviji prostor samo za režimske lakaje, ne pa za samostojne glave, katerim se tako obojevanje posameznika gabi ter jih ponižuje. Kakšen vtis dobi po čitanju takih izlivov inozemstvo, si pa lahko mislimo!

Zakon o razseljenih osebah

Kongres Združenih držav je zdaj dokončno sprejel zakon, s katerim se številno beguncev, ki lahko pridejo v Združene države do 30. junija 1951, povečuje od 202.000 na 341.500.

Zakon o razseljenih osebah je v torek odobrila predstavniska zbornica in senat ter so ga zdaj predložili v podpis predsedniku Trumanu. Zakon predvideva tudi 2.000 mest za begunce s Svobodnega tržaškega ozemlja.

Akcijski odbor za obrambo Svobodnega trž. ozemlja Namesto novih gesel - odkrita beseda!

Ravnokar zaključena diskusija v rimskem parlamentu o tržaškem vprašanju ni prinesla novih dejstev, če izvzamemo izjavo ministra Sforze, da se doslej še niso začela o tem vprašanju neposredna pogajanja z Jugoslavijo in da je doslej ostalo pri nasvetu s tretje strani, naj bi se to vprašanje rešilo v neposrednih razgovorih med obema sosednjima državama.

Odkod je prišel ta nasvet, ni težko uganiti, če se pomisli na splošno priznano dejstvo, da je predlog zahodnih velesil od 20. marca 1948. o vrnitvi STO-ja Italiji neučinkovit in da bo tak ostal tudi za naprej, vker — kakor je izrecno priznal tudi grof Sforza — izvršitev tega predloga ni odvisna samo od zahodnih velesil.

Reka nas čaka...

Kar se tiče Italije, ni nobena tajnost, da namerava ravno pri tržaškem vprašanju izsiliti začetek revizije mirovne pogodbe, predvsem glede njenih vzhodnih meja. In dočim nikoli ne pozablja naglaševati svoje srčne želje, da bi svojo vnanjo politiko naslonila na resnično iskreno in tesno prijateljstvo s svojo jugoslovansko sosedo, se zdi, da jo pri tem prav nič ne moti, če se je, kakor se je te dni zgodilo v Gorici, demonstrativno pozdravljalo oddelek bersaljerjev z napiši, da jih željno pričakuje ne samo Trst, temveč tudi — Reka! Kaj to pomeni, je jasno!

Mirovna pogodba je z ustavitvijo STO-ja takim imperialističnim načrtom naredila konec, zato — proč z mirovno pogodbo! Izvršitev mirovne pogodbe — je dejal Sforza — bi pomenila izgubo vsega, kar smo s toliko muke realizirali za Trst ... in bi prinesla samo hipno olajšanje Italijanom področja B, toda to olajšanje bi se drago plačalo z odpovedjo njihovih pravic, da se nekoč vrnejo v meje Italije.

Ne vemo, ali bo predstavnik jugoslovanske zunanje politike spriču takega položaja še vedno mnenja, da je rešitev tržaškega vprašanja po neposrednih pogajanjih predpostaviti, v interesu miru, popolni in lojalni izvršitvi mirovne pogodbe. Za nas tržaške Slovence, ki smo pri tem najbolj prizadeti, se pa znova potrjuje dejstvo, da bi pomenila »rešitev« tržaškega vprašanja v neposrednih pogajanjih med Jugoslavijo in Italijo in izven okvira mirovne pogodbe NEIZOGIBNO — naše ponovno zaslužje. Ob tej priložnosti ponavljamo, da bi bilo logično, če bi bil ponovni poudarek grofa Sforze, da »Italija ne sprejema nikake poravnave, ki bi žrtvovala še kakšnega Italijana« izval podobno izjavo odgovornega predstavnika jugoslovanske zunanje politike glede tržaških Slovencev.

Igranje z gesli

Kar se tiče tukajšnjih političnih skupin, ki nastopajo v imenu tržaških Slovencev, mislimo, da je skraj-

ni čas, da nam natočijo čistega vina. Tako zvana Titova skupina je bila prva, ki je začela pripravljati tržaške Slovence na potrebo »zrtev« in koncesija kot posledico neposrednih pogajanj. Ko pa je slovensko ljudstvo spregledalo, za kaj gre, to je, da gre za to, da se STO likvidira in da se velik del tržaških Slovencev vrne pod oblast Italije, se je odkrito uprlo propagandistom, ki zamislili, je bilo, očitno po višjem ukazu, geslo menjano. Sedaj se geslo glasi: Sporazum med italijanskimi in jugoslovanskimi narodi ne v vidu realizacije STO-ja, temveč zaradi ohranitve ljudske oblasti na področju B. Hkrati se »zamejskim« Slovcem demonstrira volja Jugoslavije, da čuva nad njihovo skupnostjo z matičnim narodom.

Kar se tiče kominformistične skupine tržaških Slovencev priznavamo, da je zadnje čase pri postavljanju zahteve po izvršitvi mirovne pogodbe opustila dodatek o pričakovanju boljše rešitve. Toda glej: zamenjala je to geslo z geslom o morebitnem — plebiscitu, »ki naj bi upošteval vse rešitve, predlagane od prizadetih državljanov, in ki naj bi se izvršil z vsemi res demokratičnimi kontrolnimi garancijami.« Varnostnega sveta in štirih velesil, če bi se izvršile mirovne pogodbe izkazala za neizvedljivo. Ni dovolj: ostalo je tudi še staro geslo o »boljši rešitvi« v novi obliki: »izvršitev mirovne pogodbe ne bi preprečila morda drugačnih rešitev po normalizaciji sedanega položaja.« (Glej nedavno resolucijo v mestnem svetu!)

S tem novim stališčem se je tukajšnja kominformistična skupina postavila vsekakor na samostojno pot, katera ni v skladu ne s stališčem Sovjetske zveze, ki ne govori o plebiscitu, ne s stališčem komunistične partije Italije, ki je v rimskem parlamentu ravnokar zagovarjala resolucijo, da naj se sicer Italiji pridrži pravica do revizije mirovne pogodbe, a naj se medtem zahteva popolna izvršitev njenih določb glede STO-ja. Tudi je predlagatelj te resolucije Nenni nastopal proti plebiscitu, ki so ga zagovarjali le italijanski republikanci in liberalci.

Spriču tega nam bo že dovoljeno vprašanje: kako si tukajšnja slovenska kominformistična skupina predstavlja možnost izvršitve plebiscita, če bi n. pr. dal večino za ohranitev STO-ja potem, ko bi se pokazalo, da so enake določbe mirovne pogodbe neizvedljive?!

Očitno bo treba s te strani natočiti čistega vina tržaškim Slovcem, ki dobro vedo, kaj hočejo: končno zaživeti samostojno življenje svobodnih državljanov Svobodnega tržaškega ozemlja v smislu mirovne pogodbe, in to brez plebiscitov in brez pričakovanja drugačnih »rešitev«!

Iz tajništva Akcijskega odbora za obrambo Svob. trž. ozemlja

Titov govor v Prokuplju

V Prokuplju (Srbija) je imel Tito važen govor, v katerem se je dotaknil tudi gospodarskih odnosov z Zahodom. Zanimivo je, da je poslušalcem povedal, da ni določil nobene roka, do kdaj bodo trajala vsa pritrgovanja in naporu za uresničenje socialističnih gospodarskih načrtov. Kakor vidimo, torej s »plana« nekaj ni v redu in Tito pripravlja ljudi na podaljšanje nekaterih rokov. Obenem je seveda ponovno zatrdil, da ne bo režim v nobenem primeru odstopil od dosedanje poti.

Tito je izjavil, da daje Zahod posojila zaradi tega, ker ima sam od tega koristi. Posojila bodo pošteno obrestovana in vrnjena. »Ne mislite tovariši, da se bomo kdaj koli prodali za ne vem kakšna posojila. Če nam hoče kdo dati posojilo, naj nam ga da. Za to posojilo bomo od njih kupili stroje, ki jih izdelujejo in bodo tudi od tega imeli koristi, ker bodo prodali svoje blago. Mi pravimo: Če hočete na tej podlagi, je dobro, če ne, nam ni treba posojila.«

Potem, ko je na ta način podčrtal, da niso s posojili v zvezi nobena politična popuščenja, saj to ne bi bilo trenutno niti v korist Zahoda, je Tito izjavil, da je Jugoslavija danes edina nevtalna in neodvisna država, ki nima nikakršnih obveznosti ne proti Zahodu ne proti Zahodu. Ni pa povedal, do kdaj bo lahko trajalo to nevarno lovljenje ravnotežja. Tudi tu ne postavlja nobenih rokov! V svojem razgovoru z dopisnikom »Times« je bil jasnejši, takrat je namignil: do morebitne vojne.

Še vedno socialistična pravda v Italiji

V Kopenhagnu je bil pretekli teden kongres socialistične internacionale COMISCO. Na dnevnem redu je bilo tudi vprašanje zedinjenja italijanskih socialdemokratskih frakcij romitovcev in saragatovcev. Ker do tega zedinjenja še ni prišlo, je kongres sprejel za člana internacionale Romitovo PSU (»Partito Socialista Unitario«), Saragatovo PSLI (»Partito Socialista Lavoratori Italiani«) je pa že davno član COMISCO-a. Pri tem je kongres izrek pohvalo za Romitovo stremljenje po socialistični enotnosti v Italiji, grajal pa Saragata zaradi neudeležbe pri nedavnem Romitovem socialističnem kongresu v Firencah in zaradi očitkov, ki jih je iznesel proti stališču COMISCO-a v tej zadevi. Romita je na kongresu zahteval, naj se saragatovci umaknejo iz De Gasperijeve vlade, ker je to njegov pogoj za nadaljevanje razgovorov glede zedinjenja obeh skupin v masovno delavsko demokratsko stranko, ki naj bi zavzela enako odločno stališče do socialkomunistov, pa tudi do demokristčanov in liberalnationalistov. Kongres socialistične internacionale je dal torej popolno zadoščenje romitovcem, saragatovce pa je spravil v zelo težak položaj. Zanimivo je tudi, da so francoski, grški in španski odposlanci glasovali za sprejem romitovcev v internacionalo in istočasno za izključitev saragatovcev iz njenega delovnega okvira.

Destis Tržaškega

Ob obletnici upravnih volitev

Dne 12. junija 1949 so Tržičani po 30. letih izvolili svoj občinski svet na volitvah, ki so bile na zunaj svobodne in brez nasilja. Ne bomo naštevali krivic, ki jih je utrpelo slovensko in slovensko prebivalstvo v pripravljani predvolivni dobi.

Od novega mestnega tržaškega sveta smo pa pričakovali, sodeč po volilnih geslih in obljubah večinskih strank, da bo v tržaškem mestnem svetu zavladal po 50. letih vendar enkrat duh demokracije in narodnostne strpnosti. Ali večina v mestnem svetu, kjer ima absolutno besedo ravno demokristčanska stranka, je pokazala že na prvi občinski seji svoje nerazumevanje novega časa s tem, da je preprečila sodelovanje slovenskega jezika govoriti na sejah v materinem jeziku. Ta nestrpnost se je ponavljala vsakokrat, ko je šlo za slovenske pravice in potrebe.

Mestni tržaški svet, v katerem so uprte oči vsega sveta bolj kot v kateri koli mestni svet velikih prestolice, se ni pred svetom izkazal dostarega nalogi, ki mu pripada kot glavnemu mestu STO-ja. Tudi manjšinske skupine, kot kominformisti, so polagali vso svojo aktivnost predvsem v službo strankarske propagande.

Slovenci smo prišli po enem letu trpkih izkustev in zapostavljanju do prepričanja, da je vsa tragika našega položaja v tem, da smo Slovenci pri zadnjih volitvah raztrosili svoje glasove na 5 političnih in 2 nepolitičnih listi (kominformiste, babičevske komuniste, ital. independentiste, ital. demokristjane, liste grozda v Repentabu in lista motike v Dolini in Slovensko narodno listo). In da si je od vseh teh list edina Slovenska narodna lista postavila kot prvi cilj: obrambo našega naroda in njegovih pravic. Narod, ki hoče živeti in se ohraniti na tleh, kakor so vroča tla tržaškega ozemlja, kot narod vreden svojih očetov, in ki noče izginiti potujen v italijanskih vrstah, mora končno revidirati svojo politiko. Okleniti se mora enega gibanja, ki odločno zahteva socialno pravico za vse, a ima na svojem praporu kot prvi cilj borbo za narodni obstoj. In to je slovenska demokracija.

Kaj se dogaja za kulisami tržaške šolske uprave

Zakaj je prosvetni urad ZVU odredil, da morajo dijaki druge klasične paralele slovenske višje gimnazije v Trstu polagati malo maturo v Gorici? Ali nimamo v Trstu dovolj usposobljenih profesorjev? Mi smo mnenja, da so naši profesorji po svoji uradni priznanosti usposobljenosti poklicani, da sami tvorijo po zakonu določeno izpitno komisijo za klasično malo maturo. Gre za nepojmljivo omalovaževanje našega šolstva in za enostavno izgravanje tržaških Slovencev! Zato zahtevamo, da šolska oblastva uvidijo veliko ogroženost naše javnosti in imenujejo domačo izpitno komisijo za klasično malo maturo, saj je po zakonu za to malo maturo predpisana samo notranja izpitna komisija!

Filmski prosvetni večer v Zgoniku

Slovenska prosvetna matica priredi v soboto 17. t.m. ob 9. uri večer filmski prosvetni večer v Zgoniku. Dostop prost.

Obletnica

12. junija t. j. je minulo deset let, odkar je italijanska policija aretirala ob 6. zjutraj kopico tržaških Slovencev, ker so bili nasprotniki fašizma in »nevarni« za Italijo, ki je bila pred dvema dnevi pompozno stopila v vojno ob strani Nemčije proti Franciji in Angliji. Med prvimi aretiranci so bili dr. Josip Agnelletto, ravnatelj Andrej Čok, Gojvedšek Danica, Milič Karel, dr. Henrik Okretič in gospa Edit Okretič, dr. Sardoč Dorče, dr. Slavik Slavoj, dr. Tuta Venceslav, Ukmak Maks iz Avberja in drugi. Andrej Čok in dr. Slavoj Slavik nista dočakala zloma fašizma in odrešitve; prvi je umrl v zaporih v Italiji in drugi v koncentracijskem taborišču v Mauthausenu. To so bile prve žrtve v zadnji vojni razbohotenega fašističnega terorja. Fašizem je padel in ista usoda čaka neizbežno vsako teroristično vladavino, ki gazdi človekove pravice.

Zavezniška javna čitalnica

V ulici Trento št. 2 je nameščena zavezniška čitalnica, ki so jo ustanovili angleški ter ameriški kulturni predstavniki v okviru načrta za mednarodno izmenjavo poročil o kulturnem, vzgojnem in znanstvenem delovanju.

Zavezniška čitalnica je bila ustanovljena za tržaško prebivalstvo, kateremu nudi pomoč tako pri znanstvenem in splošnem kulturnem delu, kakor tudi s posojanjem knjig in revij, katere lahko vsakdo odnese na svoj dom. Čitalnica tudi brezplačno razdeljuje med posameznike ter ustanove razne brošure in

knjižice, posoja filme za javne predstave in nudi v ta namen na razpolago svoje tehnike ter svoje avtomobile.

Namen zavezniške javne čitalnice je, da nudi prebivalcem Svobodnega tržaškega ozemlja objektivno in izčrpno sliko o življenju, načelih in smotih angleškega ter ameriškega ljudstva in na ta način pospešuje večje razumevanje med narodi.

Zavezniška čitalnica je odprta vsak dan razen nedelj od 10. do 13. ure popoldne ter od 15.30 do 20.30 ure popoldne.

Nastop otroškega vrtca pri Sv. Ivanu

Ob zaključku šolskega leta priredili slovenski otroški vrtci pri Sv. Ivanu svoj običajni nastop v nedeljo dne 13. t. m. ob 4. uri popoldne v dvorani »Skamperca«. Starši pripejite svoje malce!

Dan slov. prosvete

V nedeljo 11. t. m. je imela SHEPZ pri Sv. Ivanu na stadionu »I. maj« krasno uspešno pevsko in folklorno prireditev. Tržičani in okolici so napolnili do zadnjega kotička vse tribune in stojišča okoli športnega prostora, tako da se lahko računala, da je bilo prisotnih okoli 10.000 oseb. Celo v nasprotju nekemu je med grmovjem kar mrgolelo gledalcev. Prireditev je bila skrbno pripravljena. Obzlati pa je, da se je prireditev začela s poldrugo uro zamude!

Pevske točke niso dale posebnega užika, ker izvedba na prostem ni zanje prikladna. Najboljši vtis so pustili pesni folklorni nastopi; posebno so se izkazali visokoloci iz Ljubljane in koroski Slovenci. Verjetno bi bil učinek še večji, ko bi se ta del prireditve vršil zvečer ob razsvetljavi reflektorjev. Tudi gledalci ne bi trpeli toliko vročine, če bi bil pričetek napovedan za poznejšo uro. Tržičani so kljub temu hvaležni prirediteljem in bodo prav tako napolnili stadion, kadar koli bodo prireditve v strogo narodnem slogu in duhu.

Glasbena šola SPM v Trstu

Šolsko leto se zaključil dne 30. t. m. z razdelitvijo šolskih izkazov. Gojence obveščamo, da bodo v poletni dobi nadaljevalni in dopolnilni tečaj za stranske predmete, katerih večina gojencev med tekočim šolskim letom ni ugnela obiskovati, t. j.: antonacija, teorija I. in teorija II., harmonija I. in harmonija II., nauk o instrumentih, glasbeno oblikovanje in zgodovina glasbe.

Gojenci, ki niso predelali predpisane učne snovi po učnem načrtu iz glavnega predmeta, violine, klavirja, harmonike itd. se bodo na željo lahko udeležili tečaja za te predmete dopolnilno in pa tudi kot pripravo za bodoče šolsko leto. Gojenci naj se pravočasno prijavijo pri svojih dosedanjih učiteljih, ako nameravajo obiskovati omenjene tečaje. Podrobne informacije daje ravnateljstvo šole, ul. Machiavelli 22-III. nadstropje.

Našim sodelavcem in dopisnikom

Anketa, ki jo je izvršilo uredništvo »Demokracije«, je pokazala želje naših čitateljev. Vsem, ki so nam pomagali s svojim nasvetom, se tem potom najlepše zahvaljujemo! Kar nas je sodelavcev in dopisnikov pa se moramo zavedati, da bomo na omejenem prostoru, s katerim lahko razpolagamo, dali listu primerno razgibanost in zanimivost samo, ako bomo pisali kratko in jedrnatno. Da ugodni upravičenim željam svojih čitateljev, je uredništvo »Demokracije« sprejelo naslednje sklepe, ki naj jih upoštevajo v bodoče vsi naši sodelavci in dopisniki:

1) Uredništvo ne more objavljati niti sprejemati člankov, ki obsegajo več kakor 700 besed, ali največ dve in pol, v prav važnih primerih tri redko tipkane strani. Vsi taki članki bodo vrnjeni piscem, da jih primerno skrajšajo. Morebitne izjeme so možne samo po predhodnem dogovoru.

2) Posebno so zaželeni dopisi iz posameznih krajev. V kolikor dopisniki ni več pisano, naj nam sporoči samo vsebino, ali pa novico, dopis bo pa napisalo uredništvo. Najprimernejša dolžina za krajevne dopise je 100 besed, toda razen v izjemnih primerih, bodo vsi dopisi, ki bi presegali 250 besed primerno okrajšani. Okrajšanje dopisov bo izvedlo uredništvo v vseh onih primerih, kjer si te pravice ne bi izrecno pridržal dopisnik sam.

Uredništvo je bilo pripriljeno, sprejeti navedene omejitve v splošnem interesu lista, kateremu je trenutno nemogoče, da bi povečal svoj obseg, a mora kljub temu ugoditi vsem raznoolikim potrebam in željam. Zato pozivamo svoje sodelavce, naj nam pri izvrševanju teh sklepov prijateljsko pomagajo, in posebno, naj nam ne zamerijo, ako se bomo po njih tudi ravnali.

Uredništvo DEMOKRACIJE

Vesti z Goriškega

Deseta obletnica vojne napovedi

V soboto 10. junija je bila deseta obletnica vojne napovedi od strani Italije proti Franciji in Angliji. Spomin nam teče nazaj na tisti popoldan 10. junija 1940, ko so zvonovi žalostno klicali ljudstvo na Travniki v Gorico in na trge po vaseh, da slišijo po radiu in iz ust napihnjene laži-junaka Mussolinija vojno napoved Franciji in Angliji. Da se bo napihnjena žaba vrgla v vojno, ko bodo Hitlerjeve horde začelo zmagovite nad Poljsko in nad Francijo, smo pričakovali vsi primorski Slovenci in Hrvatje. Da se bo vojna napoved izvršila z vsem aparatom policijskega sklicevanja ljudstva na sestanke pred prefekturine palače in občinske domove, smo tudi vsi vedeli. Ali, da bodo vsi, prav vsi, ki so navadno ob takih množičnih fašističnih sestankih vriskali in izvalili žolc na nas Slovence in na Jugoslavijo, molčali, ko jim je »Duce« sporočil, da je vojna proti Franciji in Angliji že gotovo dejstvo, tega nismo niti verjeli. Se nekaj dni prej, meseca maja, se je šolska mladež vrgla iz šole na ulice in po korzu vpila: »Hočemo vojno proti Angliji!« A mi Slovenci smo čutili vse dru-

gače v srcu. Dvajset let smo že ječali in trpljenju in stiskali zobe v okovih. Krvavela so nam srca in duša je občutila vso grenkobo zaradi preganjanja, ki smo ga doživljali od strani italijanskega fašističnega režima in zaradi teptanja naših najsvetejših pravic in čustev. Kruh nam je tiran jemal iz ust, pljunke je metal v usta našim otrocičem, na otoke je stiskal naše brate in sestre, v železne okove je priklopil naše hrabre brate in sestre, svinec v srce je poganjal našim mladim borcem. Uničeval je naše kmetije in naše ustanove. Pripravljali je grob vsemu, kar je bilo slovenskega in hrvaškega na Primorskem in v Istri.

Sedaj je napočila ura usodne zmete, vojne napovedi, in mi Slovenci in Hrvatje smo zadihali v novo upanje, v gotovi poraz fašizma, ki nam je namenil smrt... Kako milo so nam peli zvonovi tistega 10. junija 1940 popoldne, kako lepi so bili vaši zvoki, mili naši zvonovi! Tiranu ste peli smrt, nam pa življenje. Da, zadihali smo in verovali, čeravno smo videli pred seboj še težko Kalvarijo, ki smo jo že dvaj-

set let hodili, a smo še vedno bili le pri prvi postaji glede na kelih gorja, ki smo ga morali v času vojne še izpiti, kajti 10. junija 1940 je napočila prva ura velikega petka našega ubogega slovenskega in hrvaškega naroda. Dva dni pozneje, 12. junija 1940, so se odprla vrata zaporov in zvečer so naši najboljši in najodločnejši bili že v okovih. Tihe solze naših mater in očetov, bratov in sester, nevest in otročičev milih... Na nebu krvavi oblaki. Smrtne obsodbe bratov, goreči domovi, vešala, grobovi in grobovi! Taborišča, otoki, množični pokolji. Bratje in sestre, pa matere in otroci v gorečem ognju! Povsod smrt in grobovi! Daleč na nebu prvi svit svobode pred tujim tiranom!

Vse je naš narod prenesel in premagal, tudi najhujše zlo! Mi, ki smo se vrnili iz trpljenja in ostali pri življenju, mi, ki verujemo v zmago pravice nad krivico, spomnimo se z vsem našim srcem vseh bratov in sester, ki se niso vrnili. Spomnimo se vseh teh naših ljubljenskih trpinov mučenkov. In spomin na njihovo veliko trpljenje in žrtve naj nas spravi vse v bratsko slogo in ljubezen!

V Soči je utonil

61 letni Sirk Franc, bivajoč v ulici Madonnina del Fante 32, je v ponedeljek 12. t. m. nesrečno zdrsnil v Sočo, ko je na svojem bregu obiral travo, in utonil.

Trgovinski promet s Slovenijo

V mesecu maju so zabeležili večji trgovinski promet s Slovenijo. Uvozili so za kakih osemdeset milijonov, izvozili pa za sto dvajset milijonov lir.

Vrnili so tri ital. državljane

V nedeljo 11. t. m. so jugoslovanske straže na bloku »pri Rdeči hiši« v Gorici izročile italijanskim tri italijanske državljane, ki so v Jugoslaviji prestali politično ali navadno kazen. Izročeni so Leonardi Ghizzi, nečak baronice Taccò iz Steverjana v Brdih, Pietro Bonu iz Sardinije in Blaž Fernovich z Reke.

Čujte, čujte!

Zloglasni predsednik še bolj zloglasnega fašističnega posebnega sodišča v Rimu, odvetnik Guido Cristini, ki je obsodil na smrt GORTANA, VALENCICA, BIDOVA, MARUSICA in MILOSA, je nemoteno vršil svoj odvetniški poklic do teh dni. Sele pred par tedni so ga črtali iz odvetniške zbornice. Pa gotovo ne zaradi tega, ker je obsodil na smrt štiri Slovence in Hrvatce, druge pa na dolga leta težke ječe...

Kongres ital. liberalcev

Italijanski liberalci zborujejo pod vodstvom odvetnika Villabrune. Kongres je vzel na znanje idejne in politične razloge, zaradi katerih so liberalci izstopili iz vladne koalicije z demokršćani, katerim oditajo konfesionalna in teokratska stremjenja. Liberalci namreč hočejo, da bodi italijanska prestolnica Rim, ne pa v Rimu!..

Liberalni kongres je tudi preučeval »afero Viola« in odločno obsodil nagnjenje demokršćanskih parlamentarcev do kupčenja visokih in »mastiha« položajev v javni državi in pokrajinski upravi. Liberalci zagovarjajo pravilno stališče, da ni parlamentarni mandat združljiv z raznimi službami in javnem upravnem življenju.

Radio Trst II

(343,9 m - 872 Ke-sek)

Nedelja, 18. junija 1950: 8.45 Slovenske narodne pesmi. — 11.30 Aktualnosti. — 12.00 Od melodije do melodije. — 13.00 Glasba po željah. — 19.00 Pogovor z ženo. 21.00 Z domače knjižne police.

Ponedeljek, 19. junija: 18.15 Angleška komorna glasba. — 19.00 Evropski obnovitveni načrt. — 21.00 Vokalni koncert Renata Kodermaca. — 21.20 Soštakovič: Simfonija št. 5. — 23.00 Nočne melodije.

Torek, 20. junija: 13.00 Glasba po željah. — 20.45 Balalajke. — 21.00 Vzori mladini: Karantanija in pokristjanjenje Slovencev. — 21.30 Borodin: Simfonija št. 2. — 23.00 Plošče za lahko noč.

Sreda, 21. junija: 18.15 Beethoven: Kvartet št. 9 v C Duru. — 19.15 Pesmi in plesi raznih narodov. — 21.00 Vokalni kvartet Veseli bratci. — 21.20 Čajkovski: Simfonija št. 4. — 22.45 Plošče za lahko noč.

Četrtek, 22. junija: 13.10 Pevski duet poje slovenske narodne. — 19.00 Slovensčina za Slovence. — 20.00 Operne arije in dueti. — 21.00 Radijski oder - Jaka Zigon: »Kadar se utrga oblaka«, drama v treh dej., nato Pestra glasba.

Petek, 23. junija: 13.00 Glasba po željah. — 18.40 Slovenski narodni motivi. — 20.10 Klavirski koncert prof. Mirce Sancinove. — 21.00 Mojstri besede: Pesem ameriških črncev. — 22.45 Zabavna in plesna glasba.

Sobota, 24. junija: 13.20 Salonski kvintet. — 18.30 Oddaja za najmlajše: Tri želje, pravljica. — 21.00 Sobotni večer. — 22.00 Večerni koncert. — 23.00 Romance in serenade.

Odgovorni urednik: dr. Janko Jež
Tiska: tiskarna »ADRIA«, d. d. v Trstu

Mizarsko podjetje

Milivoj Pertot
Barkovlje, ul. Bovedo 15 - tel. 39-08
izdeluje:
vsa stavbna dela -
pohištva vseh vrst -
tudi po načrtu -
čolne

ZIVINOREJA: Pravočasna košnja

Ce hočemo, da nam bodo domače živali res koristne in nam nudile v čim večji meri vsega, kar od njih pričakujemo, jim moramo tudi mi nuditi vsega, česar potrebujejo, predvsem pa dobre hrane.

Iz prejšnjih števil »Demokracije«, kjer je bila v glavnih obrisih podana vsebina zdrave prehrane, je razvidno, kateri so bistveni nenadomestljivi sestavni deli vsake prave, popolne krme.

Ker je pri nas pretežni del krme sestavljen iz sena in smo v času košnje, bo dobro, če posvetimo danšnje vrstice temu zanimivemu in važnemu vprašanju.

Vsi dobro vemo, da se seno razlikuje od sena, in sicer že kar na prosto oko. Toda bistvena razlika med raznimi vrstami sena ne obstoji toliko v zunanji obliki, niti v bolj ali manj prijetnem duhu, ki puhti ali dehti iz kupov sena, pač pa v odstotkih redilnih snovi. Ti odstotki so zelo različni ne le v raznih vrstah sena, ampak tudi v istem senu, ki je bilo košeno ob različnem času in pripravljeno v različnih vremenskih prilikah.

Vsakemu je jasno, da trdo, okostenelo steblo ne more biti tako okusno in tako redilno kot je krhko, skoro še sočno steblo. Trava, kateri je sonce oglalo vsa peresa in ima samo še steblo in morda že dozorel sad, ne bo nikdar tako redilna kot trava, ki je še vsa odeta v sveža peresa, polna soka in ima kvečjemu na pol odprto cvetje. Taka trava je na splošno najprimernejša za dobro, redilno in okusno seno. Zato mora

vsak kmet dobro izbrati čas košnje, da ne bo spravjal pod streho kupe prazne slame namesto lepega, dišечеega sena.

Naši kmetje navadno zagreše v tem, da kosijo prepozno, ko je trava že odcvetela in dozorela. Ne zavedajo se, da zgubi s tem seno kakih 50 odstotkov beljakovin in nad 20 odstotkov suhih snovi. Redilna vrednost o pravem času pokošene trave je lahko od 50 do 75 odst. višja od trave, ki je bila prepozno pokošena.

Za nemaško deteljo (lucerna) veljajo n. pr. ti podatki, katere so dobili in potrdili na raznih ameriških agronomskih zavodih:

739 kg te detelje - pokošene v času brstenja - ima prav tako redilno vrednost kot 1778 kg iste detelje, ki so jo pokosili, ko je že odcvetela in dozorela. — To kaže, da je vrednost prve, pravočasne košnje, dvakrat in pol večja kot druge zakasnele.

Morda se bodo zdeli ti podatki neverjetni. Toda če pomislimo, da se navadno v vsaki rastlini nakopiči največ redilnih snovi v semenu, ki pri senu ne pridejo prav nič v poštev, saj se skoro vsa pozgubijo in odpadejo že na travniku, potem nam postane stvar jasna.

S pravočasno košnjo preprečimo, da se te najbolj redilne snovi s semenom razgube in dosežemo, da ostanejo v travi in senu, ki s tem dobi neprimerno večjo redilno vrednost kakor tudi boljši okus.

S o š k i

Komunisti bi še radi varali briške kmete

Znano je, da so komunisti največji mojstri v skokih, ker znajo skakati z ene skrajnosti v drugo. Le na pravi točki logike in resnice ne znajo ostati. Po njihovi dialektični taktiki zavijajo jezik na vse močnejše načine in krivijo život v jeguljaste obroče, kakor je krivuljasta in jeguljasta njihova doktrina in morala. Stalinovi ali Titovi, so vsi komunisti enega kova in izvora, ene in iste misli, enega in istega načina v izvajanju policijskega režima in krvavega terorja. Lažniki pa taki, da jim ni para v zgodovini sveta. Vsemu svetu je znano, da so kmeta, tako samostojnega kakor najemnika, dejanski odpravili tako v sovjetski Rusiji kakor v Titovi Jugoslaviji. Ne rečemo, da so kmetu polovičarju godi v Italiji dobro, ker pač ni gospodar na svoji zemlji in mora deliti pridelke z gospodarjem kmetije. Vendar je njegov položaj v vsakem pogledu mnogo boljši od onega, ki ga nudita Stalin in Tito svojim kmetom v prisilnih državnih, to je komunističnih zadugah, kjer nima kmet nobene svobode in nobenega prostega razpolaganja s pridelki.

In vendar trdi »Delo«, glasilo kominformistov, da se edini kominformisti brigajo za izboljšanje gospodarskega položaja kmetov najemnikov iz Steverjana, Oslavja, Jazbin in od drugod. Trditve seveda ne odgovarjajo resnici, ker so razmere med kmeti najemniki in gospodarji v Italiji po zakonu določene in jih ni moč spremeniti kot samo po prostem dogovoru obeh strank. Toda kominformisti se za resnico ne brigajo, glavno je, da lahko nekaj čvekajo tjavendan, ko sraka na strehi. Bolje bi storili, ko bi se kominformisti pobrigali raje za popolno osvoboditev kmetov iz Steverjana in od drugod. Odkupiti zemljo naj jim pomagajo, da bodo kmetije res svobodni tudi pred komunisti samimi. Tega seveda kominformisti ne bodo storili niti v sovjetski Rusiji, kaj še v Steverjanu.

Zraven tega potvarja »Delo« resnico, ko obtožuje Titov režim, da preganja kmeta in delavca, poveličuje pa Stalinov komunizem, kjer naj bi bila kmet in delavec svobodna in zadovoljna tudi v gospodarskem pogledu. »Delo« misli, da smo vsi nekominunisti brez spomina, in

da torej ne vemo, da sta si bila do večeraj Stalin in Tito zvesta komunistična prijatelja, ki sta skupaj izzemala jugoslovanskega kmeta in delavca, da sta polnila nenasično žrelo Stalinove pohotnosti. Saj navaja Tito, kot enega od glavnih vzrokov njegovega odcepa od Stalina ravno dejstvo, da je moral pošiljati žive v sovjetsko Rusijo, namesto da bi ga dajala svojemu že itak od vojne izstradanemu jugoslovanskemu kmetu in delavcu. In če sta skupaj učitelj in učence tako ravnala nad jugoslovanskim kmetom in delavcem, lahko si mislimo, kako ravna učitelj Stalin s svojimi podložniki. Saj je vsemu svetu dobro znano, da drži Stalin stalno v zaporih - mučilnicah milijone in milijone kmetov in delavcev. Velika predrznost je zato govoriti, kakor to prinaša »Delo«, o kakem boljšem položaju sovjetskega kmeta in delavca pred Titovim. Dve enaki diktaturi, dva enaka komunistična policijska režima, dva enaka načina izkoriščanja in mučenja kmeta in delavca. To je sveta resnica, ki je tednik v podobi »Dela« ne bo nikoli izbrisal ali skrnil!

Ker pa je način preganjanja jugoslovanskega kmeta in delavca danes enak onemu, ki ga je Tito uvedel že pred njegovo politično obsodbo od strani Kominforma, obsodba, ki se ne tiče slabega ravnanja s kmeti in delavci ter njihovega izkoriščanja na gospodarskem polju, zakaj niso kominformisti Tita obsodili, ko so bili še njegovi učitelji? Briške kmete najemnike bi »Delo« rado še enkrat spravilo na led, kakor jih je spravila komunistična fratelanena obljuba od leta 1944, dalje, da bodo dobili zemljo! Zemljo jim je sicer komunist Tito redal, toda samo v obdelovanje, ne pa tudi v pobiranje in prosto uživanje pridelkov. Tisti briški kmetje najemniki, ki so ostali v Italiji, in živijo prav na meji Titovega kmetškega »raja«, in imajo tako priliko videti strašno razočaranje svojih nekdanjih sovtrgovnikov iz Brd, se kaj-pa z gnevom in mržnjo ogibajo siehernega stika z »Delom«.

Ti kmetje najemniki so sedaj spoznali, da je njihova rešitev možna samo z odkupom zemlje. To misel je treba gojiti in razvijati, dokler se ne uresniči.

Dve sto milijonov primanjkljaja

Občinski odbor je pregledal preračun za leto 1950. Ugotovil je, da bo imela goriška občina letos kar dve sto milijonov lir primanjkljaja.

Beg čez mejo

Iz Titovega »raja« so pribežali v Italijo 23 letni Velikonja France Živ. Andreja iz Sv. Lucije na Tolminkem in 22 letni dijak Boringer Bogomir iz Srbije, ki se je tajno vkrcal na angleško ladjo na Reki, nato pa v Otrantskem zalivu nadaljeval pot do Bari-ja z zasilnim sredstvom.

Pretekli teden pa je Titova obmejna straža streljala pri Kaprivi pod Brdami na bežečega mornariškega častnika in na njegovega posilnega. Vojak je prišel čez mejo živ, častnik pa je ostal mrtev in italijanske straže trdijo, da je prav za prav padel na italijanskem ozemlju, a titovci so ga potegnili mrtvega k sebi.

Predsednik pri slovenski maturi

Uradno je objavljeno, da je prosvetno ministrstvo imenovalo prof. Lorenzonija za predsednika pri maturi na šolah s slovenskim učnim jezikom v Gorici.

Maturantom želimo pri tej priliki kar najboljši uspeh pri maturi. Da bi srečno izdelali maturo prav vsi in tako veselo uživali dovršitev srednje šole ter s še večjo dobro voljo stopili na vseučilišče ali pa dobili takojšnjo službo!

Kdo želi v Argentinijo?

Kdor želi v Argentinijo na delo, in si plača vožnjo sam, naj se prijavi pri upravi našega lista v Trstu, ulica S. Anastasio št. 1-c, ki javi nadaljnji naslov. Gre za izselitev s slovenskim industrijskim podjetjem, katero preskrbi vse listine s potnim listom za dvajset oseb, tudi ženske, od 18. do 50. leta starosti.

»Bersaglieri« so imeli shod

V nedeljo 11. t. m. so imeli shod v Gorici vojaki »Bersaglierie«. Prišlo jih je kakih pet tisoč iz raznih krajev države. Za priliko je tudi iz zasebnih poslopj viselo veliko število zastav. Z bersaglierji je prišlo tudi nekaj generalov. Praznik je potekel v redu, le v popoldanskih urah je neka skupina bolj mladih igrala po korzu fašistično »Giovinezza«, nekaj drugih jo je pa spremljalo s petjem.

Razstava psov

V nedeljo 11. t. m. je bila v Gorici razstava psov. Za priliko se je nabralo v vrstu za občinsko hišo lepo število psov vseh vrst in pasem. Odhikovali so jih kakih osem.

Razstava vina v Krminu

Za sv. Ivana bo tu v Krminu razstava vina. Brici, razstavite tudi vi, kar imate najboljšega. In ker nas je Slovencev iz Krmina in okolice, zlasti pa iz Brd dajmo si za to priliko sestanež v Krminu vsak s svojo lepo majolko!

V počastitev spomina pok. Vellmirja Bekarja poklanja Ivan Panjek L. 1.000 Dobrodelnemu društvu v Trstu.

V počastitev spomina dobrega prijatelja Vellmirja Bekarja poklanja družina Josu Puhalj L. 5.000 Dobrodelnemu društvu v Trstu.

Drobne vesti

Na bloku sitnarjio

Na bloku v Trzicju organi civilne policije kaj radi sitnarjio pri pregledovanju osebnih izkaznic. Slovencev optantom delajo opazko, da si morajo nujno preskrbeti potrdilo o italijanskem državljanstvu, ker jim sicer ne bodo dovolili potovati v Trst in nazaj. Na ugovor, da velja do njene rešitve tudi opcijska izjava kot dokaz državljanstva in kot zadostna listina za potovanje, se organi civilne policije izgovarjajo, da veljajo sedaj glede tega novi predpisi. Na zahtevo prizadetih pa jim teh »novih« predpisov ne znajo navesti. Seveda ne, saj ne obstojajo! Sitnosti in opazke delajo seveda samo Slovencev, ker optante italijanskega pokolenja pustijo potovati vedno v miru. Ali je tudi civilna policija v službi nestrpnih šovinistov?

Praznik sv. Rešnjega Telesa

Praznik sv. Rešnjega Telesa je potekel v Gorici prav lepo. Procesi je se je zvečer udeležilo veliko število vernikov. Sla je iz stolnice po ulicah Marconi, Mazzini, Garibaldi, korzo Verdi, zavila je v ulico Mamel in izšla na Travniku.

Pevma

Ko je domačin Alojz Drufovka 6. t. m. kopal na svoji zemlji, je našel okostnjak italijanskega vojaka, ki je padel še v prvi svetovni vojni.

Pazite na krompir

V Gorici so nekateri kmetje našli koloradskega hrošča v krompirjevem nasadu. Kmetje naj zato pregledajo svoja krompirišča, in če najdejo hrošča, naj se takoj poslužijo proti njemu uničevalne tekočine, ki jo dobijo na kmetijskem uradu.

Pariška založba ODE

Novi svet, nove misli, nove potrebe modernega človeka so dali slovenskemu rojaku Doretu Ogrizku pobudo, da si je pred leti zamislil in udeležil širokopotezno na praktičnih vidikih sedanja človeka in njegovega mišljenja in pojmovanja zasnovano novo založbo potopisnih del. Današnji človek živi s tempom današnje tehnike, brzina prometnih in prenosnih sredstev, avto, zrakoplov, radio, televizija je pritisnila celemu človeškemu dejanju in nehanju svoj pečat. Minuli so časi, ko je Rus, Nemeč, Anglež, Francoz potreboval tedne in tedne, da si s pomočjo raznih Baedekerjev ogleda zanimivosti kakega muzeja, kakega mesta. Današnja potujoča publika, ki živi v celini od svojega vodilnega dela v industriji ali trgovini, hoče imeti novih potopisnih praktičnih knjig, ki s pomočjo monumentalnih slik v živih barvah opozarjajo potopnika, naj si ogleda vredne umotvore arhitektonične in upodabljajoče umetnosti.

Gospod Ogrizek je pričel svoje podjetje, ki si je v kratki dobi pridobilo svetovni sloves, z zbirko »Svet v barvah«. Ta zbirka, edinstvena na svetu, obstoja iz potopisnih knjig umetniške in znanstvene vrednosti. Knjige so žepne velikosti in vsebujejo opise in razprave učenjakov svetovnega kova, ponazorjene z originalnimi slikami v barvah znamenitih slikarjev. V tej znanstveni in umetniški vrednosti je ravno privlačnost zbirke »Svet v barvah«.

Do sedaj je podjetje Doré Ogrizek izdalo v francoščini in angleščini šest del, od približno po 500 strani in 300 do 400 izvornih slik v barvah:

»Pariz, kot si ga želimo«, »Pariz, Francija in province«, »Združene ameriške države«, »Velika Britanija«, »Svica«, »Benelux«, »Italija«, »Portugalska«.

Slovinci smo lahko ponosni na svojega rojaka in njegovo veliko podjetnost.

ZAHVALA

Ob priliki smrti našega očeta, oz. deda

Bregant Štefana

smo prejeli nešteto ganljivih dokazov o njegovi priljubljenosti. Zahvaljujemo se tem potom vsem, kiso kakor koli počastili spomin pokojnika, posebno pa č. g. duhovnikom, pevcem, darovalcem cvetja ter vsem pogrebem.

Podgora - Gorica - Beograd, na dan sedmine.

Bregant - Hrovinin Olga,
Bregant Alfred,
dr. Bregant Marjan z družinami.

NECCHI novi model B U

za vezenje, krpanje, obšivanje lukenj, prišitje gumbov, čipke, cikcakaste šive. Vsa dela se izvršujejo brez okvirja. Pouki za vezenje brezplačno.

SIVALNI STROJI na industrijski tok za čevljarje in krojače.

PRODAJA NADOMESTNIH DELOV. RADIO APARATI najboljših znamk pri

TULLIO

TRST - ul. C. BATTISTI št. 12
Tel. 65-33 - TRZIC, na Korzu

ZA BIRMO

Zapestne ure najboljših znamk, zlate verižice in druge zlate predmete dobite po najnižjih cenah pri - ex NORBIO, ul. ROMA 19. - Kupujem zlato in dragulje

Širite »DEMOKRACIJO«

Dr. R. IUNGO

zobozdravnik

izdeluje proteze v jeklu, zlatu, kavčuku in plastiki. - Največja garancija. - Sprejema od 10 do 12 in od 15 do 19 (Govori slovenski)

TRST, ulica Torrelbianca 43
Vogal ulica Carducci

Mizarji kmetovalci podjetniki

deske smrekove, macesnobe in trdih lesov, trame in parkete nudí najugodnejše

CALEA

TEL. 90441 TRST
Viale Sonnino, 24